

έρευνα

εθελοντισμός και COVID-19

με την
υποστήριξη

EUROLIFE FFH

A FAIRFAX Company

Χορηγός

Η έρευνα της ethelon "Εθελοντισμός και COVID-19" καθώς και η διοργάνωση του webinar πραγματοποιήθηκαν με την ευγενική χορηγία της **Eurolife FFH** την οποία ευχαριστούμε θερμά για την εμπιστοσύνη της και την υποστήριξή της στο έργο μας.

EUROLIFE FFH

A FAIRFAX Company

Εισαγωγή

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η **χαρτογράφηση του εθελοντισμού στην Ελλάδα σε σχέση με την εμφάνιση της πανδημίας του κορονοϊού και τις επιπτώσεις της**. Πιο συγκεκριμένα, διερευνήσαμε πώς η πανδημία επηρέασε την εθελοντική δραστηριότητα τριών διαφορετικών ομάδων:

- **εθελοντών**
- **φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών και**
- **εταιρειών με πρότερη εθελοντική δραστηριότητα ή ενδιαφέρον για τον εθελοντισμό**

Παράλληλα, εξερευνήσαμε πώς εναλλακτικές μορφές προσφοράς, **όπως ο εθελοντισμός εξ αποστάσεως**, εμφανίζονται λόγω των νέων συνθηκών στο προσκήνιο, διευρύνοντας ακόμη περισσότερο τον αντίκτυπο του εθελοντισμού στην ελληνική κοινωνία. Ακόμη, μέρος της έρευνας ήταν να διαπιστώσουμε πόσο προετοιμασμένη είναι η Κοινωνία των Πολιτών να προσαρμόσει μέρος ή το σύνολο των προγραμμάτων στη νέα αυτή πραγματικότητα.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2020 και διήρκεσε 3 εβδομάδες. Σ' αυτή συμμετείχαν **1043 εθελοντές (ιδιώτες)**, **123 φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και 90 εταιρείες**.

Η κοινοποίηση της έρευνας στους εθελοντές πραγματοποιήθηκε μέσα από:

- τα κοινωνικά δίκτυα του οργανισμού και
- το newsletter που λαμβάνουν εβδομαδιαία οι εγγεγραμμένοι εθελοντές στον οργανισμό μας (~9.500 εγγραφές).

Όσον αφορά στους φορείς και στις εταιρείες, η έρευνα επικοινωνήθηκε σε 300 φορείς και 300 εταιρείες από τη βάση δεδομένων του οργανισμού.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα βασικά αποτελέσματα της έρευνας για κάθε ομάδα (εθελοντές, φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, εταιρείες) ξεχωριστά.

Συμπεράσματα

Εθελοντές

Καθίσταται σαφές ότι η εμφάνιση του κορωνοϊού **επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την εθελοντική δραστηριότητα στην Ελλάδα.**

Συγκεκριμένα, η διαφορά μεταξύ του αριθμού των ατόμων που είχαν απασχοληθεί ως εθελοντές πριν την έναρξη της πανδημίας και του αριθμού των ατόμων που δραστηριοποιήθηκαν εθελοντικά κατά τη διάρκεια της αγγίζει σχεδόν το 50%.

Νέες συνθήκες και εθελοντισμός εξ αποστάσεως

Αναμφισβήτητα, **οι εθελοντές κλήθηκαν να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες κοινωνικής προσφοράς**, καθώς μόνο το ένα τέταρτο αυτών είχαν προσφέρει εθελοντικά εξ αποστάσεως πριν την πανδημία.

Όπως αποδεικνύεται, αυτός ο τρόπος προσφοράς θα κερδίζει συνεχώς έδαφος αφού **περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες θα τον επέλεγαν για να προσφέρουν στην κοινότητα**, ενώ σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες φαίνονται ικανοποιημένοι από τη δυνατότητα που τους παρέχει, δηλαδή να προσφέρουν από τον δικό τους χώρο και στο δικό τους χρόνο.

Πιθανά εμπόδια και το μέλλον του εθελοντισμού

Στην περίπτωση του εθελοντισμού εξ αποστάσεως, **η έλλειψη χρόνου** αποτελεί το σημαντικότερο εμπόδιο, ενώ στην περίπτωση του εθελοντισμού με φυσική παρουσία **οι πιθανοί νέοι κανονισμοί αναφορικά με την κυκλοφορία και τις συναθροίσεις** φαίνονται να λειτουργούν αποτρεπτικά στην κινητοποίηση των εθελοντών.

Εν κατακλείδι, φαίνεται πως αυτή **η νέα πραγματικότητα δε θα συμβάλλει αρνητικά στο μέλλον του εθελοντισμού** στη χώρα μας, καθώς το 50% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι το ενδιαφέρον για εναλλακτικούς τρόπους προσφοράς (όπως είναι ο εθελοντισμός εξ' αποστάσεως) θα αυξηθεί, ενώ μόνο το 9% των ερωτηθέντων να πιστεύει το αντίθετο.

Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Εθελοντική προσφορά και φυσική παρουσία

Ως βασικό συμπέρασμα της έρευνας διαφαίνεται ότι σε συνθήκες υγειονομικής ασφάλειας οι φορείς προτιμούν την **φυσική παρουσία εθελοντικής προσφοράς**, χωρίς όμως να αποκλείουν και την εξ αποστάσεως εθελοντική εργασία. Αναφορικά με αυτό, **η έλλειψη ουσιαστικών δραστηριοτήτων που να μπορούν να πραγματοποιηθούν εξ αποστάσεως, μπορεί να αποθαρρύνει του ενδιαφερόμενους.**

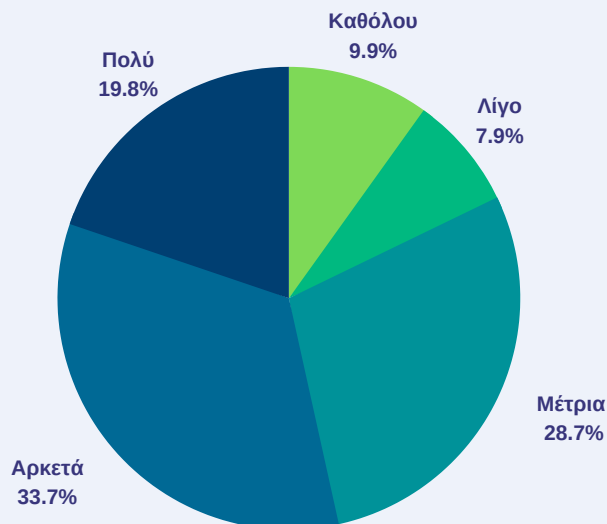
Επιπλέον, παρά την έντονη διάθεση των οργανισμών και των φορέων να δημιουργήσουν ή να μεταφέρουν τις εργασίες τους εξ αποστάσεως στην διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού, παρατηρήθηκε **μείωση της εθελοντικής δραστηριότητας**, είτε με φυσική παρουσία είτε εξ αποστάσεως.

Λόγοι που θα εμπόδιζαν τους οργανισμούς να δημιουργήσουν θέσεις εθελοντικής εργασίας εξ'αποστάσεως μέσα στο 2020

Η επόμενη μέρα για τον εθελοντισμό και τους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Η πλειοψηφία των φορέων είναι **αισιόδοξη**, καθώς υποστηρίζει ότι **θα αυξηθεί το ενδιαφέρον για εναλλακτικούς τρόπους εθελοντικής προσφοράς** (π.χ. εθελοντισμός εξ αποστάσεως) και σκέφτεται πολύ έντονα να προβεί σε **ανάπτυξη εθελοντικής εργασίας εξ αποστάσεως μέσα στο έτος**. Κίνητρο προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί η διάθεση των εθελοντών, αλλά και η δυνατότητα να προσφέρουν εξ αποστάσεως, καθώς και η επίδειξη ευθύνης τους προς την δημόσια υγεία. Αποτρεπτικός παράγοντας και εδώ είναι η έλλειψη δραστηριοτήτων εξ αποστάσεως εθελοντισμού.

Βαθμός ικανοποίησης από την εθελοντική προσφορά εξ'αποστάσεως κατά τη διάρκεια της πανδημίας στην Ελλάδα

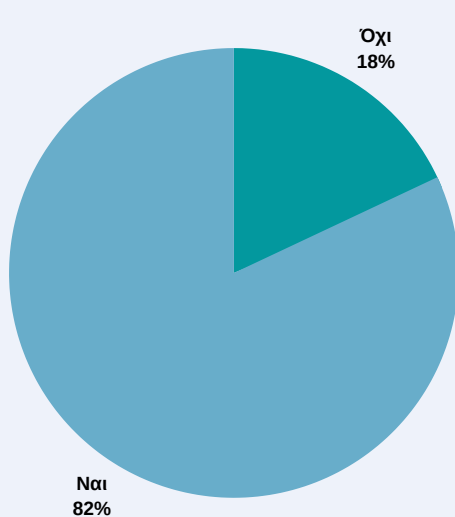
Όσον αφορά στα είδη εθελοντικής εργασίας εξ αποστάσεως με την μεγαλύτερη ανταπόκριση, η **διαχείριση των social media** κάνει την διαφορά σε συνθήκες προ και κατά την διάρκεια της έξαρσης του κορωνοϊού. Επιπλέον, από τη μεριά των φορέων, παρουσιάζεται μεγάλη ζήτηση για **υπηρεσίες e-learning** σαν μελλοντική εξ αποστάσεως εθελοντική εργασία.

Εταιρείες

Μέσω της διερεύνησης της εταιρικής εθελοντικής δραστηριότητας πριν και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αποδείχθηκε πως **η πανδημική κρίση επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την εθελοντική δραστηριότητα των εταιρειών.**

Η μείωση των εθελοντικών προγραμμάτων και οι δωρεές ως εναλλακτικός τρόπος προσφοράς

Το μεγαλύτερο ποσοστό των εταιρειών που συμμετείχαν στην έρευνα **είχαν πρότερη εθελοντική δραστηριότητα** (με περίπου τις μισές εταιρείες να πραγματοποιούν 2-4 δράσεις το χρόνο), ενώ το ποσοστό αυτό **μειώθηκε δραματικά από το 82% (προ πανδημίας) στο 12% εν μέσω πανδημίας.**

Εθελοντική δραστηριότητα πριν από την πανδημία

Τρόποι προσφοράς κατά τη διάρκεια της πανδημίας

Είναι ενδιαφέρον ότι η έλλειψη εθελοντικής δραστηριότητας από την πλευρά της πλειοψηφίας των εταιρειών δεν ισοδυναμεί με παντελή έλλειψη προσφοράς προς την Κοινωνία των Πολιτών για το σύνολο των εταιρειών. Αντιθέτως, ένα **σημαντικό ποσοστό** των εταιρειών προσέφερε κατά τη διάρκεια της πανδημίας στην Κοινωνία των Πολιτών **μέσω δωρεών (62%)**, με ένα μικρότερο ποσοστό να δείχνει αδρανές (30% καμία προσφορά). Αξίζει δε να σημειωθεί πως το ποσοστό των εταιρειών, που προσφέρει στην Κοινωνία των Πολιτών **αποκλειστικά μέσω δωρεών**, αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας από **13%** (προ πανδημίας) σε ποσοστό **57%** (εν μέσω αυτής).

εθελοντισμός και COVID-19

Ακόμη πιο ενδιαφέρον είναι το γεγονός πως η προσφορά μέσω δωρεών αναφέρεται και ως **ο βασικότερος λόγος για τον οποίο οι εταιρείες δεν πραγματοποίησαν κάποια εθελοντική δράση με τους εργαζομένους τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας**. Αυτό αποδεικνύει ότι **οι δωρεές αποτελούν μια εναλλακτική μορφή προσφοράς** στην Κοινωνία των Πολιτών, όταν οι συνθήκες δεν ευνοούν την πραγματοποίηση εθελοντικών δράσεων.

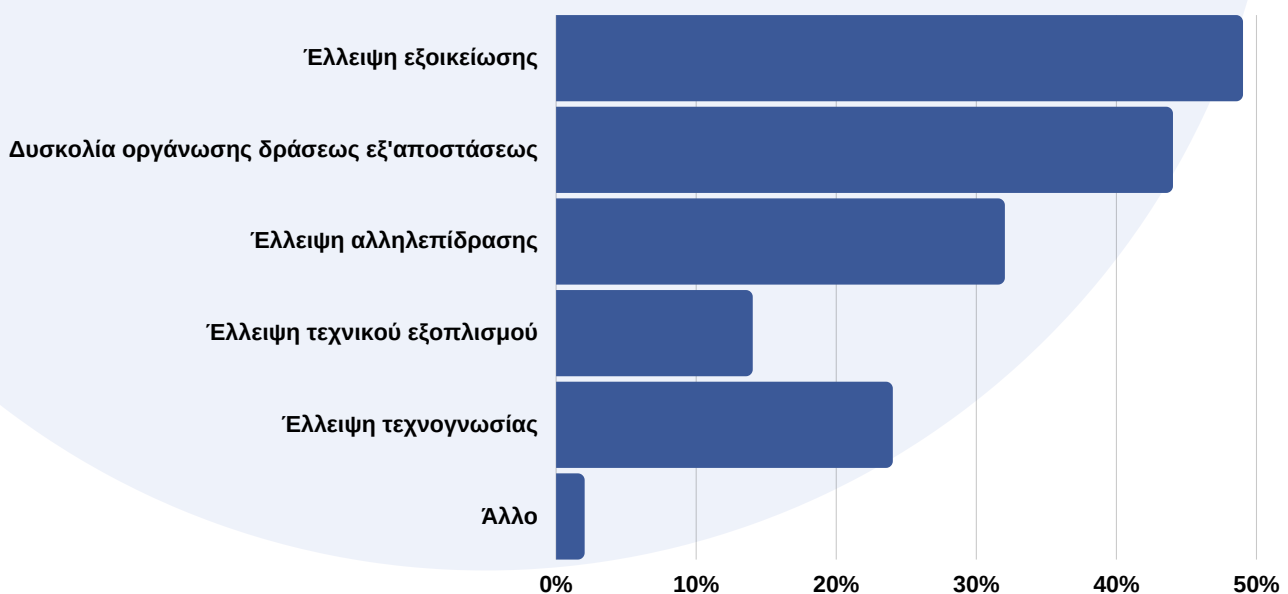
Εταιρικός εθελοντισμός εξ αποστάσεως

Όσον αφορά στα **είδη των εθελοντικών δράσεων** που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, παρατηρούμε πως στην **πλειοψηφία** τους αποτελούν **δράσεις που πραγματοποιούνται ή μπορούν να πραγματοποιηθούν από απόσταση** (mentoring, δημιουργία καμπάνιας κ.α.).

Σχετικά με τη στάση των εταιρειών απέναντι στον **εθελοντισμό εξ αποστάσεως**, τα αποτελέσματα είναι αρκετά ενδιαφέροντα.

Καταρχάς, παρατηρούμε πως σε ποσοστό **52%**, **εταιρείες που δραστηριοποιούνται εθελοντικά γνωρίζουν τον όρο “εθελοντισμός εξ αποστάσεως”**. Παρόλα αυτά, μόνο ένα μικρό ποσοστό των εταιρειών έχει πραγματοποιήσει αντίστοιχες δράσεις στο παρελθόν (**18%**), με ένα σημαντικό ποσοστό εξ αυτών να δηλώνει **αρκετά έως και πολύ ικανοποιημένο από αυτή τη μορφή προσφοράς (69%)**.

Ως μεγαλύτερα εμπόδια αναφέρθηκαν η έλλειψη εξοικείωσης με τον εθελοντισμό εξ αποστάσεως και η δυσκολία οργάνωσης δραστηριοτήτων εξ αποστάσεως.

Λόγοι που θα εμπόδιζαν τις εταιρείες να προσφέρουν εθελοντικά εξ'αποστάσεως στο μέλλον

εθελοντισμός και COVID-19

Τα μεγαλύτερα κίνητρα των εταιρειών για εθελοντική προσφορά εξ αποστάσεως αποτελούν η **αίσθηση προσφοράς στην κοινότητα**, το γεγονός πως οι εργαζόμενοι **μπορούν να προσφέρουν από το δικό τους χώρο και με το δικό τους ρυθμό**, καθώς και το γεγονός πως τέτοιου είδους δράσεις εξασφαλίζουν **μεγαλύτερη προστασία για την υγεία** των εργαζομένων και τη δημόσια υγεία.

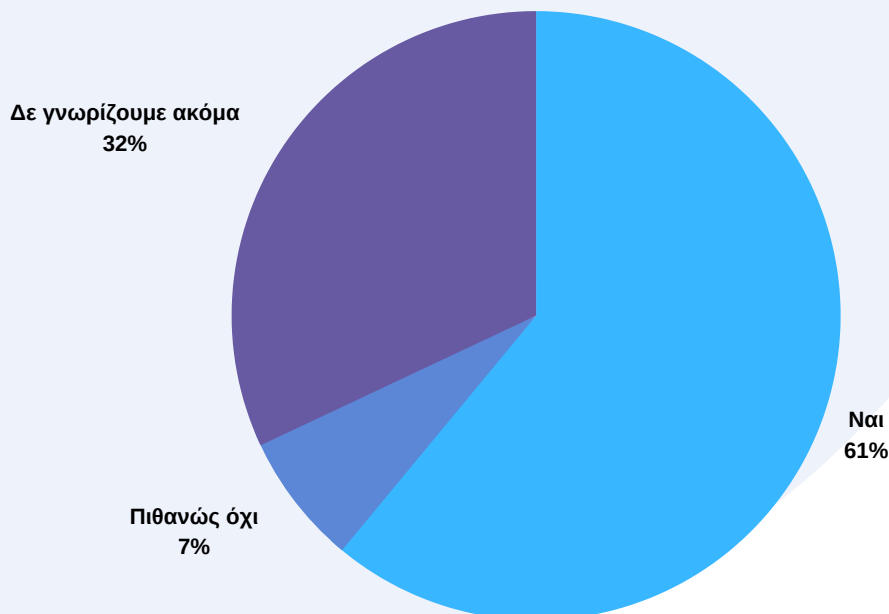
Τα είδη δράσεων που οι εταιρείες δηλώνουν πως θέλουν/ μπορούν να πραγματοποιήσουν εξ αποστάσεως αποτελούν τα εξής:

- trainings/εκπαίδευση,
- workshops για ανάπτυξη skills,
- ψυχολογική υποστήριξη/συντροφιά κ.α.

Εταιρικός εθελοντισμός στο μέλλον

Σχετικά με το μέλλον της εθελοντικής δραστηριότητας, οι συμμετέχουσες εταιρείες εκτιμούν σε μεγάλο ποσοστό πως **θα αυξηθεί το ενδιαφέρον για εναλλακτικές μορφές προσφοράς** ενόσω θα υπάρχει φόβος για την ασφάλεια των ανθρώπων. Αναφορικά με τη διοργάνωση δράσεων με φυσική παρουσία των εργαζομένων, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των εταιρειών δηλώνει προβληματισμό για την υγεία των εργαζομένων.

Τέλος, **61%** των εταιρειών δήλωσαν πως **θα ξεκινήσουν/συνεχίσουν την εθελοντική τους δραστηριότητα επιστρέφοντας σε κανονικούς ρυθμούς**, ενώ ένα εξίσου σημαντικό αλλά μικρότερο ποσοστό δηλώνει αβέβαιο (32%).

Πρόθεση των εταιρειών να ξεκινήσουν/συνεχίσουν την εθελοντική τους δραστηριότητα, επιστρέφοντας σε κανονικούς ρυθμούς

Webinar: Εθελοντισμός και COVID-19

Τα πρώτα δείγματα των αποτελεσμάτων παρουσιάστηκαν σε webinar με θέμα "Εθελοντισμός & Covid19" που έλαβε χώρα στις 24 Ιουνίου. Η συζήτηση συντονίστηκε από την **Αθηνά Γιόγιακα**, ραδιοφωνική παραγωγό του κρατικού ραδιοφώνου, ενώ συμμετείχαν οι εξής εκπρόσωποι φορέων:

- Jennifer Clarke | Head of Civil Society Capacity Building Department, Bodossaki Foundation
- Κατερίνα Κοτσίνα | Υπεύθυνη Υποστήριξης Προσκοπικού Προγράμματος & SDGs Manager, Σώμα Ελλήνων Προσκόπων
- Αλέξανδρος Σωτηρόπουλος | Co-founder & CEO, Bloode
- Gabriela Telekfalvi | Ιδρύτρια ΑμΚΕ KINITRO
- Επαμεινώνδας Φαρμάκης | Συνιδρυτής HumanRights360

Οι προσκεκλημένοι εκπρόσωποι από διάφορους φορείς της κοινωνίας των πολιτών σχολίασαν πώς **βίωσαν και με ποιους τρόπους προσαρμόστηκαν στην νέα πραγματικότητα της πανδημίας του COVID-19**, καθώς και τις καλές πρακτικές εθελοντισμού εξ αποστάσεως που χρησιμοποιήθηκαν προς την αναπροσαρμογή και την ομαλή συνέχιση της λειτουργίας τους.

Πρόκληση για την Κοινωνία των Πολιτών

Η σημερινή πανδημική κρίση δημιουργεί αρκετά εμπόδια για την εθελοντική προσφορά λόγω υγειονομικών περιορισμών. Σε τέτοιου είδους κρίσεις, υπάρχει έντονο το **αίσθημα της προσφοράς**, ενώ σε συνδυασμό με την **αδυναμία πραγματοποίησης δράσεων με φυσική παρουσία**, αυτό αποτελεί μεγάλη πρόκληση για τους οργανισμούς. Μία τέτοια κατάσταση απαιτεί **ισχυρή προσαρμοστικότητα, ευελιξία και καινοτομία**.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι αναμενόμενο να υπάρχουν δυσκολίες ή μειονεκτήματα κατά την αναπροσαρμογή και μεταφορά των δραστηριοτήτων σε ψηφιακό περιβάλλον. Μερικά από τα συχνότερα που αναφέρονται είναι: η έλλειψη της βιωματικής εμπειρίας, η αδυναμία αλληλεπίδρασης με τους συμμετέχοντες, οι περιορισμένες ευκαιρίες δικτύωσης κ.α.

Ευκαιρίες και καλές πρακτικές

Πολλές από τις οργανώσεις αναφέρθηκαν και στα **πλεονεκτήματα, τις δυνατότητες και τις νέες ευκαιρίες**, που δημιουργούν οι νέες συνθήκες για εναλλακτικούς τρόπους εθελοντικής προσφοράς με **προοπτική διατήρησής τους στο μέλλον**, κάνοντας έτσι και τους ίδιους τους οργανισμούς πιο ανθεκτικούς. Μερικά από αυτά είναι: πολύπλευρη προσφορά σε ποικίλους οργανισμούς, περισσότερες ευκαιρίες παροχής υπηρεσιών, αξιοποίηση ποικίλων ατόμων με διαφορετικό υπόβαθρο και skills , αξιοποίηση νέων λειτουργιών σε τομείς ψηφιακού περιβάλλοντος εργασίας κ.α.

Μερικές από τις **καλύτερες πρακτικές εξ αποστάσεως εθελοντισμού** που αναφέρθηκαν από τους οργανισμούς είναι οι εξής:

- Πρωτότυπες δραστηριότητες (διαγωνισμός ζωγραφικής, σκίτσου, φωτογραφίας και ποίησης με θέμα την πανδημία, challenges στα social media κ.α.).
- Διαμόρφωση online εκπαιδεύσεων / e-learning σεμιναρίων από εθελοντές μέντορες
- Ψηφιακά Προγράμματα για την ανάπτυξη δεξιοτήτων
- Ενίσχυση της ψηφιακής παρουσίας του οργανισμού για ενημέρωση και διασύνδεση των εθελοντών με αυτούς που έχουν ανάγκη

Παρόλα αυτά, **διατηρήθηκαν και κάποιες δράσεις ουσιαστικής κοινωνικής προσφοράς με φυσική παρουσία**, που ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της επικαιρότητας:

- **Στήσιμο σκηνών ως κέντρων αιμοδοσίας** στα νοσοκομεία, **δημιουργία ενημερωτικών φυλλαδίων** με οδηγίες για την προστασία από τον κορωνοϊό,
- Συμμετοχή στη **διοργάνωση εθελοντικών αιμοδοσιών στους Δήμους**,
- **Προσφορά προϊόντων στο πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι**
- **Παράδοση αγαθών** από το σούπερ μάρκετ και το φαρμακείο σε ηλικιωμένους

Έρευνα του Ιδρύματος Μποδοσάκη

Στο τέλος του webinar, παρουσιάστηκαν και κάποια πρόσφατα αποτελέσματα της έρευνας του Ιδρύματος Μποδοσάκη σε συνεργασία με το Solidarity Now. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Μάιο-Ιούνιο 2020 με θέμα την επίδραση του Covid-19 στην Κοινωνία των Πολιτών. Όπως αναδείχθηκε και από αυτήν την έρευνα, η επικέντρωση των φορέων στη ψηφιοποίηση των δραστηριοτήτων τους αποδείχθηκε ως μια από τις βασικές στρατηγικές που ακολούθησαν για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της πανδημίας.

Contact us

www.ethelon.org

Απ. Παύλου 10Α, Μαρούσι,
15123

τηλ: 2108115398

hi@ethelon.org

Ethelon

[ethelon_org](https://www.instagram.com/ethelon_org)

[ethelon](https://www.linkedin.com/company/ethelon)